

norden

Nordisk Ministerråd

Det grænseløse Norden

En redegørelse fra samarbejdsministrenes særlige repræsentant Poul Schlüter 2004

Indhold

Forord	3
Styrket information og koordination	4
Arbejdsmarkedsområdet	5
Næringsområdet	7
Uddannelsesområdet	10
Social- og sundhedsområdet	12
Skatteområdet	16
Regionalområdet	18
Justitsområdet	19
Forbrugerområdet	19
Tværgående temaer i arbejdet med fjernelse af grænsehindringer	20
Særlige grænseregionale hindringer	21

ANP 2004:776

Fjernelse af grænsehindringer

© 2004 Nordisk Ministerråd, København

Design: Due Design AS 3382-221004

Oplag: 1000

Tryk: Buchs Grafiske A/S, Randers

Printed in Denmark

ISBN 92-893-1071-5

Forord

Nordisk Ministerråds arbejde med fjernelse af grænsehindringer fik i 2003 fornyet styrke under det daværende svenske formandskab, der satte integration mellem de nordiske lande højt på den politiske dagsorden. Jeg blev ved den lejlighed udnævnt til særlig repræsentant for formandskabet i arbejdet med fjernelse af grænsehindringer mellem de nordiske lande. Dette er vigtigt for såvel nordiske borgere som det nordiske erhvervsliv, og jeg var derfor ikke i tvivl om, at det var en opgave jeg gerne påtog mig. Jeg var heller ikke i tvivl, da det islandske formandskab i 2004, og det tiltrædende danske formandskab spurgte, om jeg ville fortsætte opgaven frem til og med 2005.

Dette års arbejde har i høj grad været præget af en videreførelse af alle de målrettede aktiviteter vi satte i gang i 2003. Mange embedsmænd har arbejdet konkret med en række af de forslag, jeg stillede sidste år. De fleste er blevet drøftet af de nordiske ministre. Nogle af disse drøftelser har båret frugt og konkrete problemer har fundet deres løsning, mens andre problemer desværre fortsat består. En vigtig del af denne proces er dog, at arbejdet med fjernelse af grænsehindringer er blevet et uomgængeligt tema på de nordiske ministres dagsorden. Dermed er der skabt basis for, at vi kan nå endnu flere og mærkbare resultater i vores bestræbelser for et grænseløst Norden.

Mit fokus i både 2003 og 2004 har været grænsehindringer for borgere, der bevæger sig på tværs af de nordiske grænser. Samtidig tog de nordiske ministre for erhvervsforhold/ næringsliv fat i 2003 på en vigtig opgave. De ville undersøge, hvilke grænsehindringer der er for det nordiske næringsliv. De besluttede i første omgang at få udarbejdet et katalog over disse barrierer. Kataloget blev udført af den nordiske institution Nordisk InnovationsCenter. Kataloget vil nu danne et nyt og vigtigt grundlag for det videre arbejde med fjernelse af grænsehindringer i Norden.

Det er vigtigt, at vi helt konkret tager fat i de barrierer, der er for et åbent og mobilt nordisk arbejdsmarked. Vores fælles mål må være en stadig stærkere integration i Norden. De nordiske virksomheder opfatter allerede Norden som et hjemmemarked. Med en stadig stigende global konkurrence er det også vigtigt, at vi her i Norden kan profilere os som en åben og grænseløs region. Dette mål forstærkes kun af EU's udvikling og ikke mindst EU's udvidelse, som betyder, at Europa ikke længere er delt. Her kan og skal det nordiske samarbejde ikke konkurrere med det europæiske samarbejde, men agere i forhold dertil. Vi skal også helst nå et stykke længere, når det drejer sig om borgernes mobilitet på tværs af de nordiske grænser og virksomhedernes handel og investeringer over grænserne. Norden bør være en foregangsregion for det indre markeds succes. Den opgave, vi er startet på, må resultere i konkrete forbedringer.

Ifølge mit mandat skal jeg ved Nordisk Råds session i Stockholm i november 2004 redegøre for, hvad vi i årets løb har nået. Med denne skriftlige redegørelse vil jeg give en status over, hvad vi har nået, hvad vi fortsat arbejder med og endelig, hvad de nordiske landes regeringer endnu ikke har kunnet blive enige om. Ansvar for denne skriftlige redegørelse er alene mit. Den har ikke været behandlet af de nordiske ministre.

København 14. oktober 2004

Poul Schlüter

Samarbejdsministrenes særlige repræsentant

Styrket information og koordination

Arbejdet med fjernelse af grænsehindre er i dag præget af mange aktører. Disse løfter hver især opgaven med fjernelse af konkrete barrierer for at skabe et åbent og mobilt arbejdsmarked for både borgere og virksomheder i Norden. De nordiske bilaterale informationstjenester, den nordiske informationstjeneste Hallo Norden, og de nordiske grænseregionale komitéer løfter hver især en stor opgave i dette arbejde.

Med henblik på at styrke og koordinere indsatsen i grænsehindringsarbejdet er et grænsepolitisk sekretariat oprettet inden for Nordisk Ministerråds sekretariat. Det grænsepolitiske sekretariat koordinerer arbejdet med fjernelse af grænsehindre såvel i de respektive fagministerråd inden for rammerne af Nordisk Ministerråd som i forhold til de nordiske informationstjenester og de nordiske grænsekomitéer. For så vidt angår grænsekomitéerne har Nordisk Ministerråds sekretariat taget initiativ til at etablere det såkaldte *grænsepolitiske forum*. Hensigten med det grænsepolitiske forum er at etablere et ekspertnetværk, der mødes for at udveksle erfaringer og information om grænsehindringsarbejde, for at identificere problemområder, der kræver politisk håndtering og for at styrke informationsindsatserne på mere koordineret vis mellem de enkelte nordiske informationstjenester. Konkret vil der blive etableret en e-mødesplads, hvor deltagende aktører kan have kontakt og udveksle informationer. Der har allerede været afholdt ét seminar i maj 2004 om etableringen af dette netværk. Et opfølgende seminar afholdes i oktober 2004.

Styrket information til borgerne

Korrekt og lettilgængelig information til borgerne er afgørende for, at de nordiske borgere kan motiveres til at arbejde, bosætte sig eller studere på tværs af de nordiske grænser. For at sikre en sådan information opbyggede Nordisk Ministerråd i 1998 informationstjenesten Hallo Norden, der har til opgave at hjælpe borgere med råd og vejledning, når de ønsker at bo, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Hallo Norden startede som en telefontjeneste men er nu udviklet til at være en internetbaseret informationstjeneste med en hjemmeside www.hallonorden.org og er det organ, der når ud til de fleste brugere. Hjemmesiden fungerer som et nordisk bibliotek med information og links til rette instanser og myndigheder, og har de nordiske aftaler og overenskomster samlet på et sted. Med henblik på at styrke informationstjenesten Hallo Norden vedtog de nordiske samarbejdsministre desuden en opgradering af personaleressourcer for den nordiske informationstjeneste Hallo Norden i begyndelsen af 2004.

Arbejdsmarkedsområdet

På arbejdsmarkedsområdet har jeg rejst en række forslag, der vil skulle medvirke til at skabe et mobilt og åbent arbejdsmarked i Norden. Det nordiske arbejdsmarked har mange lighedspunkter, men der er fortsat en række forskelle fra land til land. Netop derfor er det helt afgørende, at vi på pragmatisk vis sikrer, at rammerne for et åbent og mobilt arbejdsmarked udbygges.

JEG HAR REJST FØLGENDE FORSLAG

- A** At inkludere ikke-nordiske statsborgere med permanent arbejds- og opholdstilladelse i den fælles nordiske arbejdsmarkedsaftale.
- B** Lette ind- og udtrædelseskrav for nordiske borgere i arbejdsløshedsforsikringssystemerne i et nordisk land
- C** At etablere et internordisk jobformidlingssystem i de nordiske grænseregioner på internettet.
- D** Erstatte krav om statsborgerskab med kundskabskrav ved besættelse af ledige stillinger.

I det følgende omtales hvert af disse forslag nærmere.

- A Inkludering af ikke-nordiske statsborgere med permanent arbejds- og opholdstilladelse i den fælles nordiske aftale.**

PROBLEM

Den fælles nordiske arbejdsmarkedsaftale sikrer, at nordiske borgere frit kan arbejde i et andet nordisk land. Ikke-nordiske statsborgere (3. landsborgere) med permanent arbejds- og opholdstilladelse er imidlertid ikke omfattet af denne aftale.

FORSLAG

På den baggrund foreslog jeg de nordiske arbejdsministre at overveje at inkludere ikke-nordiske statsborgere i den fælles nordiske arbejdsmarkedsaftale.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske arbejdsministre har besluttet ikke at imødekomme dette forslag. Begrundelsen fra ministrene var, at man ikke finder grundlag for at udvide personkredsen i aftalen med omtalte persongruppe, eftersom det vil indebære en mere liberal behandling af denne gruppe end af medborgere i de nye EU-medlemslande, så længe disse omfattes af overgangsordninger i fire af de nordiske lande.

I stedet er nedsat en nordiske arbejdsgruppe, der skal foretage en revision af den nordiske overenskomst om det fælles nordiske arbejdsmarked. Revisionen ventes afsluttet i 2005 under det tiltrædende danske formandskab for det nordiske samarbejde.

- B Et fleksibelt system for at nordiske medborgere kan få arbejdsløshedsforsikring i et andet nordisk land.**

PROBLEM

Kravene for at opnå arbejdsløshedsforsikring i de nordiske lande er forskellige.

FORSLAG

For at skabe bedre harmoni i reglerne for arbejdsløshedsforsikring har jeg foreslået, at de nordiske arbejdsministre ser nærmere på vilkårene for at opnå medlemskab i de nordiske arbejdsløshedsforsikringskasser. Et forslag var at lette indtrædes- og udtrædelseskravene i arbejdsløshedsforsikringssystemerne for borgerne i Norden.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske arbejdsministre har vurderet mulighederne for at gøre de nordiske arbejdsløshedsforsikringssystemer mere ensartede inden for rammerne af EU-reguleringen. De nordiske lande er nået frem til den konklusion, at det er meget kompliceret at foretage harmoniseringer på dette område. Der er dog enighed om, at det største behov er at sikre en tilstrækkelig information om reglerne. Reglerne for ind- og udtrædelse af de

nordiske arbejdsløshedsforsikringskasser skal fremstilles overskueligt på den nordiske informationstjeneste Hallo Nordens hjemmeside.

c Internordisk jobformidling på internettet i de nordiske grænseregioner

PROBLEM

Det skal være lettere at søge job på tværs af de nordiske grænser. Information om ledige stillinger og kvalificeret arbejdskraft må derfor være let tilgængeligt i de nordiske grænseregioner.

FORSLAG

Jeg har på den baggrund stillet forslag til de nordiske arbejdsministre om at udbygge adgangen til de nordiske landes jobformidling på internettet, således at eksempelvis arbejdssøgende på let vis kan få information om ledige stillinger i en tilgrænsende grænseregion.

BEHANDLING/RESULTAT

En nordisk arbejdsgruppe har vurderet de tekniske muligheder herfor. De nordiske arbejdsministre har på den nordiske arbejdsgruppes opfordring vedtaget at øge tilgængeligheden for nordboere til ledige stillinger og at skabe bedre forhold for arbejdssøgende og arbejdsgivere i de nordiske lande. Konkret vil der blive igangsat et pilotprojekt i Øresundsregionen, hvor nordboerne elektronisk kan få oplysninger om ledige stillinger i regionen via internettet.

d Erstatte krav om statsborgerskab med kundskabskrav ved besættelse af ledige stillinger

PROBLEM

Der stilles krav om statsborgerskab i forbindelse med besættelse af visse stillinger i Norden. Et konkret eksempel, der blev rejst af den fhv. finske samarbejdsminister Ole Norrback i rapporten "Nordboernes rettigheder" var, at en svensk medborger bosat i Finland ikke fik stillingen som økonom i den finske kirke (forsamlingsekonom), idet man krævede finsk statsborgerskab.

FORSLAG

Krav om statsborgerskab ved besættelse af særlige stillinger er i visse tilfælde nødvendigt, mens der også er eksempler på, at dette ikke er nødvendigt og snarere er udtryk for forældet lovgivning. Jeg stillede derfor forslag til de nordiske arbejdsministre om at undersøge, hvilke stillinger der omfattes af statsborgerskabskrav.

BEHANDLING/RESULTAT

En liste over hvilke stillinger, der omfattes af statsborgerskabskrav er udarbejdet. Jeg venter på at modtage denne. Herefter vil jeg fremsætte mine forslag til ministrene.

Næringsområdet

Arbejdet med fjernelse af grænsehindre for de nordiske borgere bliver i dette efterår 2004 suppleret med fjernelse af næringslivets grænsehindre i Norden. Arbejdet er allerede påbegyndt. De nordiske næringsministre har fået udarbejdet et katalog over konkrete grænsehindre for det nordiske næringsliv. Dette blev drøftet af ministre på deres møde i begyndelse af september 2004. De nordiske næringsministre har allerede sat sig for at tage fat på de barrierer, der hører under deres ansvarsområde, jf. nedenfor. Men der findes også grænsehindre, som skal løses af andre fagministre end de nordiske næringsministre. Min opgave bliver nu at rejse de konkrete sager overfor de nordiske regeringer.

DE REJSTE SAGER PÅ NÆRINGS-OMRÅDET ER F. EKS.

- A Et effektivt nordisk venturekapitalmarked
- B En informationsportal for næringslivet
- C Gensidig anerkendelse af certifikater og autorisationer på bygge- og boligområdet
- D Implementering af EU's selskabsretlige direktiver
- E Nordisk harmonisering af kontrol af måleinstrumenter

I følgende omtales disse forslag nærmere.

A Nordisk venturemarked

PROBLEM

Et velfungerende venturemarked er en væsentlig forudsætning for innovation baseret på ny teknologi. Den store udfordring er at øge mulighederne for at få venturekapital på tværs af landegrænserne og i den forbindelse afvikle de hindringer, der er for en fri markedsdannelse. De mest kritiske grænseoverskridende aktiviteter i venturemarkedet er at modtage afkast fra en investering i et andet nordisk land, at flytte et investeringsobjekt til et andet nordisk land og endelig at etablere venturefonde med investorer fra flere lande.

FORSLAG

De nordiske næringsministre har på deres møde ultimo september 2004 besluttet at lade spørgsmålet om et nordisk venturekapitalmarked være en del af grænsehindringsarbejdet. Nu undersøges nærmere, hvorledes hindringerne på området kan minimeres.

BEHANDLING/RESULTAT

Ambitionen bør være, at etablere et velfungerende venturemarked i Norden og løfte de nordiske økonomiers kapacitet, således at der sikres bedre basis for at skabe teknologibaserede innovationer.

B En informationsportal for næringslivet

PROBLEM

Særligt små- og mellemstore virksomheder med begrænsede ressourcer til at gennemføre aktiviteter i nabolandene er afhængig af let tilgængelig og korrekt information om muligheder, krav, skat, myndigheder, samfund og potentielle kunder og samarbejdsrelationer. Manglende eller vanskelig tilgængelig information er en grænsebarriere i sig selv.

FORSLAG

Der er allerede en meget stor mængde oplysninger tilgængelige i de forskellige lande. Det vil være en god idé at samle dem i en informationsportal. Indsatsen for arbejdet med at lave en nordisk portal for næringslivet bør derfor først og fremmest gå i retning af at skabe et overblik over eksisterende oplysninger.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske erhvervsministre har rejst spørgsmålet om at etablere en informationsportal for næringslivet. Ambitionen er at gøre det lettere at finde den korrekte information på den enkleste måde. Oprettelsen af en informationsportal for erhvervslivet vil kunne samle allerede eksisterende oplysninger på et sted på internettet. Denne vil med fordel kunne

kobles på den nordiske informationstjeneste Hallo Norden. Forslaget er endnu ikke substansbehandlet.

C Gensidig anerkendelse af certifikater og autorisationer på bygge- og boligområdet

PROBLEM

Indenfor bygge- og anlægsbranchen er der mange nationale og internationale regler, som indvirker på, hvor velfungerende markedet er, eller hvorledes det begrænser innovationer. Udfordringen ved at reducere grænsehindringerne i denne branche består ofte i at fokusere på harmonisering af regler og normer mellem landene. Reglerne har hyppigt baggrund i nationale traditioner, miljøkrav og sikkerhed.

FORSLAG

Det nordiske byggemarked bør kunne udvikles til et samlet hjemmemarked, hvor både udøvere (håndværkere og entreprenører) og byggematerialer er tilgængelige på hele det nordiske marked på lige vilkår.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske næringsministre har taget kontakt til de nordiske bygge- og boligministre med henblik på at indlede et samarbejde om at samordne planerne for et mere åbent byggemarked. De nordiske ministre med ansvar for byggespørgsmål har allerede igangsat et arbejde omkring øget handel med byggevarer mellem de nordiske lande. I dette arbejde er endvidere Estland, Letland, Litauen og Polen blevet aktivt inddraget. Der er udarbejdet et udkast til handlingsplan for øget handel på byggeområdet mellem de omtalte lande. Denne handlingsplan ventes vedtaget af lande bygge- og boligministrene fra de 9 lande på et møde den 1. november 2004. I første omgang er målet at fastlægge en køreplan for harmonisering af forskellige autorisationsregler indenfor byggebranchen og anlægsbranchen i samarbejde med repræsentanter fra byggeorganisationer og sikkerhedsmyndigheder. Herudover er målsætningen blandt andet at gennemføre fælles nordiske

kompetencebeviser for maskinførere, sprængningseksperter samt fælles nordiske autorisationer ved el-montage.

D Nordisk implementering af EU's selskabsretlige direktiver

PROBLEM

Den manglende mulighed for at kunne etablere et nordisk selskab, dvs. muligheden for etablering af en nordisk koncern uden at dette forudsætter komplette juridiske enheder i hvert enkelt land, begrænser de nordiske virksomheders konkurrenceevne.

FORSLAG

Det er vigtigt, at der sker en fælles nordisk koordinering ved implementeringen af EU-direktivet om "det europæiske selskab" – det såkaldte SE-selskab.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske næringsministre har taget dette forslag til sig og besluttede allerede i 2003 at nedsætte en nordisk arbejdsgruppe, der mødes for at samordne national implementering af selskabsretlige direktiver. Herved er der mulighed for at opnå størst mulig ensartethed ved implementeringen af EF-retsakter i national ret.

E Nordisk harmonisering af kontrol af måleinstrumenter

PROBLEM

De nordiske lande har en stor produktion af måleudstyr, såsom vægte, varmeenergimålere, gasmålere, vandmålere. Dog er der inden for Norden særlige nationale krav til eksempelvis godkendelse af justeringer og prøvemethoder.

FORSLAG

Her mener jeg, at der er behov for harmonisering. EU er i gang men kan først ventes færdig om mange år. Der er dog intet til hinder for, at Norden går foran. Derfor foreslog jeg de nordiske nærings-

ministre, at vi i Norden aftaler fælles krav til kontrolsystemerne og derved hindrer ressourcespild i Norden.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske næringsministre har nedsat en nordisk arbejdsgruppe om måleteknik, der skal styrke det nordiske samarbejde inden for rammerne af EU's måleinstrumentdirektiv.

Uddannelsesområdet

Et velfungerende uddannelsessamarbejde i Norden er et grundlæggende element for at skabe et åbent og mobilt arbejdsmarked i Norden. Det nordiske uddannelsessamarbejde er et område, som de nordiske regeringer har prioriteret højt inden for rammerne af det nordiske samarbejde.

I ARBEJDET MED FJERNELSE AF GRÆNSEHINDRINGER I NORDEN HAR VI SÆRLIGT FOKUSERET PÅ FØLGENDE EMNER

- A** Gensidig anerkendelse af højere uddannelser i Norden
- B** Forbedre studiestøtten til studerende i Norden
- C** Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden
- D** Forbedre den nordiske gymnasieaftale.

A Gensidig anerkendelse af højere uddannelser i Norden

PROBLEM

De nordiske borgere oplever, at det kan være vanskeligt at få godkendt kompetencer, kvalifikationer og eksamener for højere uddannelser i andre lande i Norden.

FORSLAG

Det skal gøres lettere at få godkendt kompetencer, kvalifikationer og eksamener for højere uddannelser i Norden. Arbejdet med netop disse sager bliver i stadig højere grad fastlagt på EU-niveau. Det er derfor vigtigt at der er en klar sammenhæng mellem arbejdet på nordisk plan og i EU.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske undervisnings- og forskningsministre besluttede på deres møde i juni 2004 at godkende og underskrive en nordisk deklaration om anerkendelse af beviser vedrørende videregående uddannelser "Reykjavik-deklarationen". Denne vil erstatte den såkaldte Sigtuna-aftale. Opfølgningen af deklarationen vil blive genstand for

regelmæssig rapportering – første gang i 2005. Det indebærer, at konkrete problemer ved gensidig anerkendelse af højere uddannelser vil blive fremlagt for de nordiske undervisnings- og forskningsministre med jævne mellemrum.

B Forbedre studiestøtten til studerende i Norden

PROBLEM

Indretningen af studiestøtte til de studerende i Norden er baseret på meget forskellige systemer. Det indebærer, at studerende kan havne i situationer, hvor man ikke opnår studiestøtte, tilskud til offentlige transport m.v.

FORSLAG

Jeg har opfordret de nordiske undervisnings- og forskningsministre til på pragmatisk vis at sikre, at ingen studerende falder mellem studiestøtte systemerne. Hensigten er, at forskellene i studiestøttesystemerne ikke skal være til hinder for de studerende, og at informationen om muligheder og vilkår forbedres.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske undervisnings- og forskningsministre har nedsat en studiestøttegruppe, som har mandat til at arbejde videre med at mindske grænsehindre. En første rapport fra gruppen blev fremlagt på de nordiske undervisningsministres møde i juni 2003 og efterfulgt af en anden i juni 2004. Gruppen arbejder fortsat videre med spørgsmålet.

C Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden

PROBLEM

Det nordiske uddannelsessamarbejde har hidtil koncentreret sig om gensidig anerkendelse af uddannelser på gymnasieniveau og højere uddannelsesniveau. Der findes dog også vanskeligheder inden for andre dele af uddannelsessystemet.

FORSLAG

På den baggrund har jeg de foreslået de nordiske undervisnings- og forskningsministre at se nærmere på de øvrige erhvervsuddannelser, der omfatter ganske mange borgere i Norden.

BEHANDLING/RESULTAT

Et pilotprojekt er færdiggjort med henblik på at kortlægge, hvorledes anerkendelse af erhvervsuddannelser fungerer i Norden. En rapport "Erkännande av yrkeskompetens i Norden", med 5 konkrete anbefalinger om at støtte erfaringsudveksling i Norden og det øvrige Europa blev fremlagt og godkendt af de nordiske undervisningsministre i juni 2004. Anbefalingerne skrives ind i Nordisk Ministerråds strategiplan 2005-2007 for uddannelsesområdet. Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser skal sikres i højst mulig grad. Arbejdet koordineres i forhold til EU samarbejdet om samme emne, den såkaldte København-proces.

D Forbedre den nordiske gymnasieaftale

PROBLEM

Den nordiske gymnasieaftale bliver i meget begrænset omfang anvendt af de nordiske studerende. Samtidig har det hidtil været således, at gymnasieaftalen ikke indeholdte anerkendelse af erhvervsrelaterede uddannelser på gymnasieniveau.

FORSLAG

Jeg har opfordret de nordiske undervisnings- og forskningsministre til at arbejde på at opdatere den nordiske gymnasieaftale samt at overveje tiltag der kunne gøre det mere attraktivt for unge at gennemføre en gymnasieuddannelse i et andet nordisk land.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske undervisnings- og forskningsministre godkendte på deres møde i juni 2004 en ny nordisk gymnasieaftale. Den nye gymnasieaftale er nu ajourført og indeholder nu blandt andet anerkendelse af erhvervsuddannelser. Et arbejde om

kortlægning af antallet af studerende, der benytter sig af den nordiske gymnasieaftale er færdigstillet. På baggrund af dette resultat udarbejdes en informationsstrategi om gymnasieaftalen. I den forbindelse sættes på nationale informationsstrategier, herunder anerkendelse af delvist gennemførte uddannelser. Arbejdet med at finde løsninger på anerkendelse af delvist gennemførte uddannelser skrives ind i Nordisk Ministerråds strategiplan 2005-2007 for uddannelsesområdet.

Social- og sundhedsområdet

På social- og sundhedsområdet oplever borgerne, at det ofte kan være vanskeligt at få overblik over, hvilke rettigheder der gælder, når man enten studerer, arbejder eller bosætter sig på tværs af de nordiske grænser. De nordiske social- og sundhedsministre har derfor også sat fokus på at fjerne grænsehindre på netop deres ansvarsområde. Nedenfor følger de sager, der har været på de nordiske social- og sundhedsministres dagsorden i 2004 under temaet grænsehindre. Forarbejdet til disse sager er sket i arbejdsgrupperne vedrørende de nordiske socialkonventioner, dvs. socialforsikringsgruppen og bistandskonventionsgruppen. Grupperne består af eksperter fra hvert af de nordiske lande.

- A Opkvalificering af myndighederne
- B Opdatering af konventionen om social bistand og sociale tjenester
- C Revision af barselsordningerne
- D Fælles nordisk pillepas
- E Grænsehindre for funktionshæmmede
- F Ny nordisk konvention om social tryghed

Udover disse sager har spørgsmålene om henholdsvis optjening af *pensionspoint* og *nordisk receptgyldighed* i alle nordiske lande været behandlet. Disse sager afsluttedes allerede i 2003. Til orientering redegøres nedenfor kort om behandlingen af disse sager.

A Opkvalificering af myndighederne

PROBLEM

Nordboerne oplever ofte at det er vanskeligt at finde korrekt information om rettigheder og muligheder.

FORSLAG

Udover at styrke informationen om gældende nordiske rettigheder vil en opgradering af kendskab hos myndighederne og information til borgerne afhjælpe dette problem.

BEHANDLING/RESULTAT

Den nordiske socialforsikringsgruppe og arbejdsgruppen om social bistand og sociale tjenester har udarbejdet forslag om udstrakt brug af internettet som værktøj for borgerne og tjenestemænd, samt iværksat tjenestemandsudveksling, uddannelse, samt opdatering af eksisterende uddannelses tilbud til sagsbehandlere. Helt konkret har de nordiske social- og sundhedsministre bevilget midler til indførelse af et elektronisk analyseværktøj for relevante sagsbehandlere i Norden i løbet af foråret 2004. "E-form Analysing Tool (EAT)" er et informationsværktøj som indeholder de seneste opdateringer, domsafgørelser o.l. vedr. socialforsikringsområdet i EU. Samtidig udarbejdes også en informationsbrochure for at sprede kendskab om værktøjet.

B Opdatering af konventionen om social bistand og sociale tjenester

PROBLEM

Det er vigtigt, at borgerne ikke havner mellem to systemer, og derved risikerer ikke at opnå social bistand eller mister ret til sociale tjenester.

FORSLAG

Den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester indeholder blandt andet retningslinier for udbetaling af social bistand eller sociale tjenester, hjemsendelser, rejse og flytning af plejekrævende i forbindelse med ophold i eller flytning til et andet nordisk land. Derfor er det vigtigt, at den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester er opdateret og vel-fungerende.

BEHANDLING/RESULTAT

Den nordiske bistandsgruppe arbejder med dels at opdatere, dels med at forbedre den nordiske konvention om social bistand og sociale ydelser. De nordiske social- og sundhedsministre besluttede i august 2004 principielt at støtte forslaget om, at konventionen skal indeholde bestemmelse om, at der ved flytning indføres en samarbejdspligt for kommuner om funktionshæmmede personers

behov for social bistand og social tjenester, der afventes et samlet forslag til ændringer i konventionen. Deri skal der desuden indgå, at man overvejer samarbejdsplicht for transporttjenester. De nordiske social- og sundhedsministre har understreget, at arbejdet må håndteres så hurtigt som muligt.

C Revision af barselsordningerne

PROBLEM

De nordiske lande har meget forskellige regler for barselsorlov for forældre. Derfor oplever mange, at det kan være vanskeligt at få klart overblik over, hvilke regler der er gældende, hvis man eksempelvis bor i et nordisk land og arbejder i et andet.

FORSLAG

I det lys foreslog jeg de nordiske social- og sundhedsministre at se nærmere på de konkrete tilfælde, hvor borgerne kommer i klemme mellem forskellige regelsæt, når de skal have barsel. Det er vigtigt at finde pragmatiske løsninger på disse.

BEHANDLING/RESULTAT

Den nordiske socialforsikringsgruppe arbejder med konkrete problemer vedrørende barsel. Dette skal munde ud i en rapport om mulighederne for revision af barselsordningerne. På social- og sundhedsministtermødet i august 2004 blev der lagt stor vægt på, at der fremkommer praktiske og konkrete forslag til forbedring af situation på dette område. Arbejdet fortsætter i socialforsikringsgruppen med sigte på rapportering til social- og sundhedsministre i juni 2005.

D Fælles nordisk pillepas

PROBLEM

Der er forskellige krav mellem de nordiske lande om, hvilke medikamenter indeholdende narkotika og psykotropa, der må bringes over grænserne i Norden. Dette er særligt vanskeligt for hyppigt rejsende for eksempel til og fra Bornholm via Sverige/Ystad.

FORSLAG

På den baggrund er foreslået, at de nordiske lande opnår enighed om en fælles nordisk liste euforiserende stoffer, som det er relevant at kræve dokumentation for rejsendes retmæssige besiddelse af, når de indføres som en bestanddel af et lægemiddel.

BEHANDLING/RESULTAT

En arbejdsgruppe har udarbejdet et forslag til en tydeliggørelse af hvilke euforiserende stoffer, der må bringes over grænserne i Norden. De nordiske ministre med ansvar for narkotikaspørgsmål blev på deres møde i august 2004 enige om at:

- Acceptere den af arbejdsgruppen foreslåede liste som en fælles holdning
- Tillempen listen nationalt, så længe dette ikke strider mod det enkelte lands internationale forpligtelser, herunder internationale konventioner.
- Anmode embedsmandskomiteén om at klarlægge, hvorvidt der foreligger nogle komplikationer i forhold til internationale konventioner og – hvis dette er tilfældet – arbejde for at sikre ændringer i disse konventioner i overensstemmelse med den fælles holdning.

E Grænsehindringer for funktionshæmmede

PROBLEM

Flytter en funktionshæmmet borger til et andet nordisk land, vil det være vigtigt at kunne få personlig assistance. Det samme gælder tolkeservice i overgangsperioder ved flytning mellem de nordiske lande.

FORSLAG

På den baggrund har jeg foreslået, at nordiske social- og sundhedsministre prioriterer dette arbejde og i den forbindelse tydeliggør, hvilke rettigheder, der særligt gælder for funktionshæmmede i Norden.

BEHANDLING/RESULTAT

Allerede i 2002 besluttede de nordiske social- og sundhedsministre at give spørgsmålet om grænsehindringer for funktionshæmmede vægt i deres arbejde med fjernelse af grænsehindringer. De fremlagde derfor ved Nordisk Råds jubilæums-session i 2002 et særligt ministerrådsforslag til opfølgning af rapporten "Fri rörlighet för alla – Gränshinder för funktionshinderades rörlighet i Norden". Opfølgningen er særligt sket i den såkaldte arbejdsgruppe for den nordiske konventionen om social bistand og sociale tjenester.

Social- og sundhedsministrene godkendte på deres møde i august 2004 en nærmere gennemgang og forslag vedr. transporttjeneste i Norden. Der skulle samtidig ske en styrkelse af informationsindsatsen og mulighederne for personlig assistance ved flytning, tolkeservice og gensidig anerkendelse af erstatning pga. handicap. Opfølgning af rapporten fortsætter.

F Ny nordisk konvention om social tryghed

PROBLEM

Der sker med jævne mellemrum forandringer i EU's regelværk på socialområdet i den såkaldte forordning 1408/71. Dette kan naturligt lede til uklarhed om, hvilke regler, der er gældende også i Norden.

FORSLAG

Det er derfor vigtigt at skabe klarhed og at tydeliggøre hvilke regler der er gældende for nordiske statsborgere.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske social- og sundhedsministre underskrev i august 2003 den nye nordiske konvention om social tryghed, der opdaterer den nordiske konvention særligt i forhold til de nye ændringer i EU's regelværk på socialområdet (forordning 1408/71). Konventionen trådte i kraft 1. september 2004, dog gælder den foreløbigt ikke for

Færøerne og Grønland. Der kræves egne beslutninger om tiltrædelse i de selvstyrende områders bestemmende organer.

Vedrørende optjening af pensionspoint

De nordiske social- og sundhedsministre besluttede i 2002 at undersøge og vurdere mulighederne for at ændre reglerne for optjening af pensionspoint for tjenestemænd i Norden. Dette var et problem, der blev identificeret i rapporten "Nordboernas Rettigheter". Spørgsmålet har været til behandling i den såkaldte nordiske socialforsikringsgruppe og efterfølgende været behandlet af de nordiske social- og sundhedsministre. Konklusionen på dette problem, var følgende:

"Det foreslås, at det ikke gjøres særlige tiltak i saken på bakgrunn av

- a) Reglenes formål. De omhandler grunnpensjon til personer som ikke har vært yrkesaktive i noe land, og skal underlette administrasjon av svært små beløp. Målgruppen er liten, og blir i tillegg mindre med årene.
- b) Den kommende utvidelse av personkretsen som omfattes av EU forordning 1408/71 til også å gjelde ikke yrkesaktive. Danmark har i diskusjonene rundt denne utvidelse varslet krav om unntak som i denne sammenheng innebærer at man fremdeles vil hevde en tre-års regel i samsvar med den som nå gjelder i den nordiske konvensjon. Dette medfører at det ikke er enighet i Norden om frafall av tre-årsreglen innen den reviderte EU-forordningen trer i kraft.

Det vurderes at det ikke er aktuelt å gå videre i dette spørsmål."

Sagt med andre ord er der her tale om en grænsehindring, der ikke kan siges at have en væsentlig betydning for den nordiske befolkning, da der er tale om en ganske begrænset gruppe borgere. Spørgsmålet reguleres nu inden for rammerne EU-reguleringen.

Vedrørende nordiske recepter skal have gyldighed i alle nordiske lande

De nordiske social- og sundhedsministre har lagt op til evaluering af den nordiske overenskomst om receptgyldighed. På det svenske formandskabs foranledning mødtes repræsentanter fra alle nordiske landes lægemiddelmyndigheder i september 2003 for at gennemgå erfaringer med den nordiske overenskomst om receptgyldighed, og for at drøfte aktuelle lægemiddelspørgsmål på nordisk plan. Konklusionerne fra mødet var, at muligheden for at bruge recepter udskrevet i et nordisk land på apoteker i et af de øvrige lande, kun udnyttes i ganske lille grad. Der er rapporteret om få problemer og generelt opfattes håndteringen af overenskomsten som tilfredsstillende.

I alle lande, undtaget Danmark, er reglerne udvidet til også at gælde EU/EØS-borgere. Det vurderes, at denne udvidelse kan gøre de nationale apoteker mere vant til at håndtere recepter udskrevet i et andet land.

Man vil fortsætte med jævnligt at have nordiske møder på lægemiddelområdet. På baggrund af disse drøftelser og konklusioner fandt man det dog ikke nødvendigt på nuværende tidspunkt at fortsætte yderligere evaluering af den nordiske overenskomst om receptgyldighed.

Skatteområdet

Skatteområdet er af helt central betydning. Det har en afgørende betydning for den enkelte i sit valg om flytning eller arbejde i et andet nordisk land, hvis der er usikkerhed i forhold til indkomstbeskatning eller pensionsbeskatning. Skatteområdet har derfor været et vigtigt element i arbejdet med fjernelse af grænsehindre i Norden.

DE NORDISKE FINANS- OG SKATTE-MINISTRE HAR I DERES ARBEJDE MED FJERNELSE AF GRÆNSEHINDRINGER FØLGENDE PÅ DAGSORDENEN

- A** Konkrete grænsehindre på skatteområdet
- B** Oprettelsen af en nordisk skatteportal og etableringen af et virtuelt nordisk skattekontor
- C** Pengetransaktioner på tværs af landene i Norden

A Konkrete grænsehindre på skatteområdet

Den nordiske informationstjeneste Hallo Norden, de øvrige informationstjenester og Nordiske Ministerrådsssekretariat modtager jævnligt henvendelser med konkrete eksempler på grænsehindre på skatteområdet. Dette gælder eksempelvis beskatning af pensioner, beskatning af medarbejdere, der udfører midlertidig arbejde på tværs af grænserne, beskatning af særlige erhvervsgrupper, fx sømænd m.v.

FORSLAG

Jeg har foreslået de nordiske finans- og skatteministre at håndtere de konkrete hindringer med henblik på at justere den nordiske skatteaftale.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske finansministre, vedtog allerede i 2003 at nedsætte en nordisk skattegruppe, der skulle indsamle og beskrive de konkrete sager. Gruppen har nu afleveret deres rapport. Heri

fremgår en række konkrete tilfælde af grænsehindre på skatteområdet. En komplet liste over disse sager er på nuværende tidspunkt under udarbejdelse og vil blive forelagt de nordiske finansministre på deres møde i november 2004.

B Elektronisk skatteberegningsmodel/ Nordisk Skatteportal/Virtuelt skattekontor

PROBLEM

For den enkelte borger kan det være vanskeligt at gennemskue, hvilke konsekvenser arbejde eller bosætning i et andet nordisk land kan have. Konsekvensen kan naturligt være medvirkende til, at det både virker besværligt og usikkert at virke på tværs af de nordiske grænser.

FORSLAG

Jeg foreslog i foråret 2003 de nordiske finans- og skatteministre at overveje muligheden for at etablere en elektronisk skatteberegningsmodel, således at den enkelte borger forud for flytning kan få et overordnet indblik i, hvilke konsekvenser flytning eller arbejde på tværs af de nordiske grænser ville få rent beskatningsmæssigt.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske finans- og skatteministre gav den nordiske skattegruppe i opdrag at undersøge mulighederne for at indrette en elektronisk skatteberegningsmodel. Gruppen fandt imidlertid, at det ikke ville være teknisk muligt at etablere en elektronisk skatteberegningsmodel, der ville give de nordiske borgere et tilstrækkeligt nøjagtigt billede af niveauet for indkomstbeskatning i tilfælde af arbejde eller bosætning på tværs af de nordiske grænser. Den nordiske skattegruppe foreslog i stedet at oprette *en nordisk skatteportal* og et *virtuelt nordisk skattekontor*.

Den nordiske skatteportal på internettet oprettes som led i at skabe bedre information til såvel borgere som myndigheder om beskatning i Norden for borgere, der enten arbejder eller bosætter sig på tværs af de nordiske grænser. Formålet er

således at hjælpe borgere og virksomheder med at finde relevant information og være behjælpelige med håndtering af skattesager. De nordiske skattemyndigheder vil opbygge en særlig projektgruppe for at udrede en fælles e-tjeneste. Tjenesten skal være til rådighed for de nordiske medborgere, som har behov for kontakt med mere end et lands skattemyndighed.

Med det nordiske virtuelle skattekontor menes en nordisk samarbejdsorganisation, som er ansvarlig for kontakter i internordiske skattespørgsmål og information til nordiske borgere om nordiske skatteforhold. Organisatorisk består det nordiske virtuelle skattekontor af en repræsentant fra hvert land. Formålet med det nordiske skattekontor er at skabe en organisation for internordiske kontakter, hvor konkrete skattesager kan forelægges. Sagsbehandlingen og myndighedsudøvelsen sker inden for rammerne af myndighedernes ordinære virksomhed.

c Pengetransaktioner på tværs af landene

PROBLEM

Når der skal gennemføres pengetransaktioner mellem de nordiske lande kan det ofte være ganske bekosteligt og tage mange dage, før modtageren kan registrere pengene på sin konto.

FORSLAG

På den baggrund stillede jeg forslag til de nordiske finansministre om at vurdere mulighederne for at regulere dels størrelsen af gebyrer for transaktioner mellem de nordiske lande, dels transaktionstiden mellem de nordiske lande. Foreningen Norden har ved flere lejligheder undersøgt forholdene omkring transaktioner mellem de nordiske lande. Konklusionen herfra var, at bankerne havde forbedret informationen om disse forhold, hvilket har gjort transaktioner mellem de nordiske lande noget smidigere.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske finansministre har ved flere lejligheder drøftet spørgsmålet om pengetransaktioner i Norden. Det har ikke været muligt at opnå enighed om at stille krav til de nordiske banker om at kræve samme gebyr for nordiske overførelser som for indenlandske transaktioner. De nordiske finansministre har derimod vedtaget en erklæring i maj 2004 om, at betalingsoverførelser i Norden maksimalt bør tage 3 bankdage at gennemføre.

Regionalområdet

Regionalområdet har et særligt engagement i arbejdet med fjernelse af grænsehindre via de nordiske grænsekomitéer. De regionale grænsekomitéer arbejder på lokalt og regionalt niveau med at fjerne uhensigtsmæssige barrierer for den frie mobilitet over grænserne i Norden. De nordiske grænsekomitéer indgår i et konkret samarbejde med Nordisk Ministerråds sekretariat gennem det grænsepolitiske sekretariat. De nordiske regionalministre har følgende på dagsordenen:

- A** Projekt om grænseregionale optimale løsninger i Norden – GOLIN-projektet
- b** Statistik over grænseregional pendling i Norden
- c** Projekter om uddannelse og kompetenceudvikling samt arbejdsmarked

- A** Projekt om grænseregionale optimale løsninger i Norden – GOLIN-projektet

De 4 grænseregioner (Øresund, Östfold-Bohuslän/Dalsland, Haparanda/Torneå og ARKO) vil i samarbejde kortlægge Grænseregionale Optimale Løsninger i Norden, GOLIN. Målsætningen med GOLIN-projektet er at identificere fælles barriereproblemer på arbejdsmarkedsområdet og klarlægge, hvorledes disse bliver håndteret i de respektive regioner.

Centralt i projektet er en række workshops, hvor relevante aktører præsenterer lokale initiativer, og hvor det diskuteres, hvorledes andre grænseregioner kan drage nytte af disse erfaringer. Deltagerne ved hver workshop er personer, der til daglig arbejder med mennesker og virksomheder på tværs af grænsen. Dette giver basis for en udveksling af meget konkrete erfaringer og "best practices."

Den første GOLIN-workshop i Grebbestad i august 2003 var primært rettet mod myndigheder (skatte, socialforsikring, AF etc.). På den anden workshop i Tornio-Haparanda i februar 2004 var temaet

'Gemensam Arbetsmarknad i teori och praktik' og kredsen var udvidet til også at omfatte virksomheder, arbejdsgiverorganisationer, arbejdstagerorganisationer og udvalgte projekter om arbejdsmarkedet på tværs af grænsen. I september 2004 blev den tredje workshop afviklet i Helsingør under temaet "Utbildning och kompetensförsörjning i Norden". Dette emne var valgt ud fra en overordnet målsætning om at virksomheder i Norden skal sikres arbejdskraft med rette kompetencer, og at arbejdstagere skal sikres muligheden for at anvende deres kvalifikationer i hele Norden. På seminariet deltog repræsentanter fra myndigheder, uddannelseskyndige, arbejdsmarkeds parter, organisationer samt repræsentanter fra lokale projekter i de fire grænseregioner.

- B** Statistik over grænseregional pendling i Norden

At have et fyldestgørende statistisk materiale om pendlingen i Norden er en vigtig forudsætning, når man arbejder med problemstillinger omkring grænsehindre. Ministerrådet for regional-spørgsmål har i den forbindelse sat et arbejde i gang med det formål, at få et samlet billede af pendlingen over grænserne i Norden. En delrapport om pendling langs den svensk/ norske grænse er fremlagt i april 2004. Projektet forventes afsluttet inden udgangen af 2004.

Projekter om uddannelse og kompetenceudvikling samt arbejdsmarked

I september 2004 bevilligede embedsmandskomiteen for regional-spørgsmål midler fra deres særlige "grænsehindringspulje" til to projekter initieret af Øresundskomiteen. Det ene projekt tager udgangspunkt i arbejdsmarkedet og de barrierer der udspringer heraf på grund af forskellige lovgivningsmæssige og traditionsbestemte forskelle. Det andet projekt ser på uddannelse og kompetenceudvikling på tværs af landegrænsen og vilkårene for at videreudvikle dette samarbejde. Begge projekter vil blive afsluttet ultimo 2004.

Justitsområdet

PROBLEM

I Norden er der forskellige principper for bodeling ved skilsmisser og arveret mellem ægtefæller.

FORSLAG

De nordiske justitsministre satte et omfattende arbejde med kortlægning af lovgivning inden for ægteskabs- og familielovgivningen i Norden i gang og siden 2003 er 4 rapporter blevet fremlagt.

BEHANDLING/RESULTAT

De nordiske justitsministre behandlede senest i juni 2004 spørgsmålet, hvor man vedtog følgende:

- At give den nordiske ekspertgruppe for familieret mandat til kontinuerligt at overvåge og undersøge de praktiske muligheder for harmonisering inden for området.
- At når en national udredning i familieretslige spørgsmål tilsættes skal ambitionen være at give udrederne direktiv om lægge vægt på spørgsmålet om nordisk retssikkerhed.
- At give embedsmandskomiteén for lovgivnings-spørgsmål i opdrag at arrangere en nordisk konference om reform af den nordiske arvelovgivning med sigte på fortsat kontakt og samarbejde.

Forbrugerområdet

Projekt om basale betalingstjenester, herunder krav om personnummer for åbning af bankkonto

PROBLEM

Der kræves oftest CPR-nummer for åbning af bankkonto. I andre tilfælde er det imidlertid muligt for den enkelte nordboer at åbne en bankkonto uden et sådant.

FORSLAG

Det tyder på, at der er ganske uklare retningslinier på området. En udredning herom er igangsat, som blandt andet redegør for, hvilke krav, herunder krav til personnummer, der stilles for at åbne en bankkonto.

BEHANDLING/RESULTAT

Udredningen er fremlagt i foråret 2004, men har endnu ikke været genstand for drøftelser i kredsen af forbrugerministre.

Tværgående temaer i arbejdet med fjernelse af grænsehindringer

Tildeling af personnummer

PROBLEM

Når personer flytter mellem de nordiske lande, skal de medbringe internordiske flyttepapirer. I nogle tilfælde sker dette ikke, og tildelingen af personnummer kan som følge heraf blive forsinket. Manglende personnummer kan være et problem i flere forskellige relationer, blandt andet kan det være vanskeligt at åbne en bankkonto, få sit skattekort til brug for lønudbetaling, indgå lejemål m.v.

FORSLAG

De nordiske samarbejdsministre påtog sig i 2003 opgaven at forbedre det nordiske system for tildeling af personnumre. Ekspertter fra de nordiske folkeregistreringsmyndigheder har siden arbejdet ambitiøst med at skabe et bedre system for den enkelte borger, der flytter på tværs af de nordiske grænser. Arbejdet med at forbedre systemet har haft som resultat, at en revideret overenskomst er fremlagt.

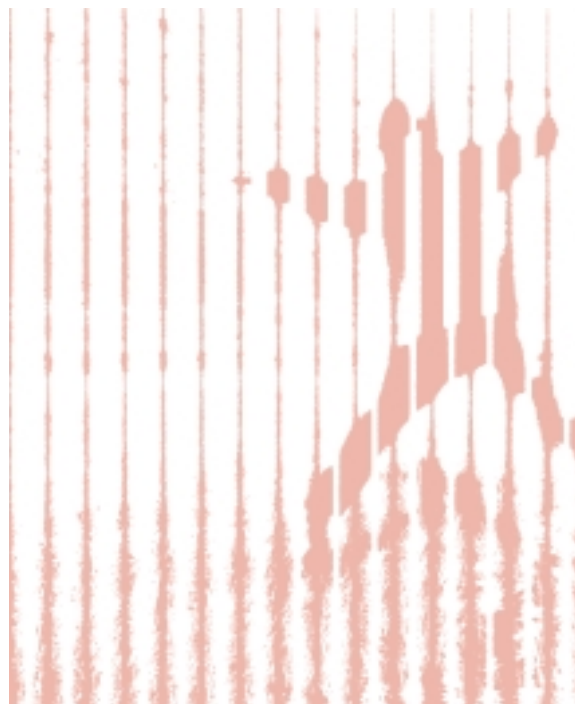
BEHANDLING/RESULTAT

Det mærkbare resultat for den enkelte borger af revisionen af overenskomsten om folkeregistrering, er afskaffelsen af de internordiske flyttepapirer, hvorefter personer, som flytter til et andet nordisk land, og som opfylder dette lands betingelser for at blive registreret som tilflyttet, kan folkeregistreres og tildeles personnummer uden unødigt forsinkelse. De centrale nordiske folkeregistreringsmyndigheder, som har aftalt det, kan desuden elektronisk videregive oplysninger, der før fremgik af de internordiske flyttepapirer. Den nye og reviderede overenskomst ventes undertegnet i november 2004.

Nordisk sprogkonvention

En juridisk udredning om nordboernes rettigheder til at anvende eget sprog i kontakten med myndigheder i et andet nordisk land, samt en informationsstrategi om den nordiske sprogkonvention, er udarbejdet. Udredningen er forelagt de nordiske samarbejdsministre, som afventer udtalelser fra eksperter forud for endelig stillingtagen.

Den juridiske udredning indeholder en sammenstilling af den nordiske sprogkonvention i forhold til modsvarende internationale aftaler, samt en udredning af om den nationale opfølgning giver grundlag for en ændring af sprogkonventionen.

Særlige grænseregionale hindringer

De nordiske grænseregioner har hver især specifikke geografisk betingede grænsehindringer. Langs den svensk/norske grænse er der særlige hindringer vedrørende erhvervstrafikken. Under det svenske formandskab for det nordiske samarbejde blev der i 2003 sat et målrettet arbejde med fjernelse af grænsehindringer for den erhvervsrelaterede trafik i Norden i gang. For Bornholm er der også særlige grænseregionale barrierer. Et af problemerne er, at der er forskellige krav mellem de nordiske lande om, hvilke medicintyper indeholdende narkotika og psykotropa, der må bringes over grænserne i Norden. Dette er særlig vanskeligt for hyppigt rejsende for eksempel til og fra Bornholm via Sverige/Ystad, jf. afsnit om social- og sundhedsområdet tidligere i redegørelsen. Dernæst oplever islændinge vanskeligheder på grund af den særlige islandske navnetradition.

I FØLGENDE OMTALES EKSEMPLER PÅ DET ARBEJDE, DER ER IVÆRKSAT FOR AT FJERNE DISSE SÆRLIGE GRÆNSEREKSIONALE BARRIERER

- A Erhvervsrelaterede regionale grænsehindringer
- B Grænseproblemer for rejsende til og fra Bornholm via Ystad
- C Den islandske navnetradition

A Erhvervsrelaterede regionale grænsehindringer

PROBLEM

Langs de nordiske grænser er der en række problemer med toldhåndtering og gebyrer ved toldstationerne. Endvidere mangler fælles regler i Norden for krav til køretøjers længde, bredde og vægt.

FORSLAG

Det daværende svenske formandskab for Nordisk Ministerråd afholdt i 2003 en resultatorienteret konference i Karlstad, hvor man havde indbudt

eksperter og embedsmænd i Norden til at finde en løsning på disse problemer. Denne konference blev senere på året i 2003 fulgt op af en konference i Östersund med politisk deltagelse.

BEHANDLING/RESULTAT

Ved at samle de rette eksperter og embedsmænd formåede det daværende svenske formandskab at få skabt en række mærkbare og konkrete resultater. Status for dette arbejde er:

- Toldhåndtering og gebyrer langs den svensk/norske grænse forbedres, hvilket gennemføres i 2004.
- Afgifter ved midlertidig import af maskiner mindskes. Er i praksis løst.
- Lastbiltransport med blandet last skal have lettere vilkår ved grænseovergange – pilotprojekt igangsattes i januar 2004
- Krav til køretøjers længde, bredde og vægt bør gøres smidigere – forsøgsordning er foreslået i Norge og i Danmark. Norge ser imidlertid ikke mulighed for ændring af de nuværende krav.
- Gensidig anerkendelse af maskinførers autorisationer – nordisk regulering forsøges etableret i 2004.

B Grænseproblemer for rejsende til og fra Bornholm via Ystad

PROBLEM

Der stilles særlige indrejsekrav til rejsende med kæledyr der via Sverige/Ystad kommer til og fra Bornholm. Disse indrejseregler betyder, at ejerne af kæledyr skal rekvirere en erklæring fra det svenske Jordbruksverket, og at ejeren skal underskrive denne erklæring om, at transit kun sker på strækningen mellem Limhamn, Helsingborg, Lernacken og Ystad, at dyret ikke har været uden for Danmark, Sverige og Norge de seneste 6 måneder, at dyret ikke forlader bilen under rejsen i Sverige, at opholdet i Sverige ikke overstiger 4 timer,

at dyret er identifikationsmærket med tatovering eller mikrochip og at dyret har fået en ormekur.

Forslag: Jeg har med jævne mellemrum gjort såvel den danske fødevareminister som den svenske jordbruksminister opmærksom på problemet med henblik på at få etableret en løsning der både er nem og brugervenlig at håndtere. Den nuværende transitordning omfatter imidlertid ikke rejsende til og fra Bornholm der benytter tog/bus gennem Sverige.

Behandling/resultat: Med indførelsen af nye skrappe EU-regler på området, var der i foråret udsigt til at dette problem ville blive endnu større. Heldigvis fandt Danmark og Sverige sammen om, i første fase, at bede Europa-kommissionen om at godkende den eksisterende transitordning, som indeholder de ovennævnte krav. Det er fortsat en sag jeg vil arbejde videre med.

c Den islandske navnetradition

PROBLEM

Den islandske navnetradition baserer sig på, at børn opkaldes efter deres fædre, således at fædrenes navn suppleres med -dottir eller -son. Der er konkrete eksempler på, at myndigheder i de andre nordiske lande afslog forældrenes anmodning om at registrere de islandske navne.

FORSLAG

Jeg har rejst problematikken overfor den danske statsminister. Dette skete efter inspiration fra den løsning, man i Sverige havde fundet på dette problem.

BEHANDLING/RESULTAT

Hidtil har det været således, at islændinge havde problemer med at anvende deres navnetradition i Sverige. Konkret var der tale om, at de svenske skattemyndigheder afslog forældrenes anmodning om at registrere de islandske navne. Dette problem er nu løst. Den svenske regering har besluttet en ændring i deres navneforordning. Ændringen indebærer, at islandske borgere som

også har svensk medborgerskab, kan beholde eller få et navn, som han/hun har eller ønsker i henhold til den islandske navnetradition. Dette bliver nu også omkostningsfrit. Ændringen trådte i kraft 1. maj 2003. Lignende problem findes desuden for islændinge i Danmark. På den baggrund har jeg rejst problematikken over for den danske statsminister. Jeg har som svar fået oplyst, at spørgsmålet behandles som led i det danske navnelovsudvalgs arbejde. De har afgivet en betænkning, som blandt andet indeholder dette spørgsmål. Jeg afventer dog fortsat den videre behandling.

Skal du flytte i Norden
– vi hjælper dig på vej!

norden

Nordisk Ministerråd

www.HalloNorden.org

Haloo Pohjola!
Halló Norðurlönd!
Halo Norden!
Hallá Norden!

Nordisk Ministerråd blev oprettet i 1971 som samarbejdsorgan mellem de nordiske landes regeringer. Ministerrådet fremlægger forslag til Nordisk Råds sessioner, viderefører rådets rekommandationer, rapporterer til Nordisk Råd om samarbejdets resultater og leder arbejdet inden for de forskellige emneområder. Samarbejdet koordineres af samarbejdsministrene, der er udpeget af det enkelte lands regering. Ministerrådet træder sammen i forskellige sammensætninger – afhængigt af hvilke spørgsmål, der skal behandles.

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tlf +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202

www.norden.org

Nordisk Råd blev oprettet i 1952 som et samarbejdsorgan mellem de folkevalgte forsamlinger og regeringer i Danmark, Island, Norge og Sverige. Finland indtrådte i 1955. Færøernes, Grønlands og Ålands delegationer indgår i henholdsvis Danmarks Riges og Finlands delegationer. Rådet består af 87 medlemmer. Nordisk Råd er initiativtagende og rådgivende og har kontrollerende opgaver i det nordiske samarbejde. Nordisk Råds organer er plenarforsamlingen, præsidiet og udvalgene.

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tlf +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870

norden

Nordisk Ministerråd

